

NVE

Postboks 5091, Majorstua,
0301 OSLO

Til: **Konsesjonsavdelingen**
ved: **Ellen Flåhagen Andersen**

Deres Ref.:

Vår Ref.:

Dato:

NVE - 2014-04-22 - Tverrdøla - Kommentarer til høringsuttalelser v1 BM

2. mai, 2014

Tverrdøla Kraftverk i Fjærland – Kommentarer til høringsuttalelsene

Vi viser med dette til mottatte høringsuttalelser i forbindelse med den offentlige høringen av konsesjonssøknaden for dette kraftverket, hvor vi har notert følgende høringsuttalelser som er kommet oss i hende så langt og som vi har kommentert under:

1. Sogndal kommune,
2. Fylkesmannen,
3. Fylkeskommunen,
4. Statens vegvesen,
5. Fjærland Bygdeutvalg,
6. Fjærland Reiselivslag,
7. Ornitologisk forening,
8. Sogn og Fjordane Turlag,
9. Naturvernforbundet,
10. Ivar Supphellen,
11. Per Christian Liseter,

Vi har gått nøye igjennom de forskjellige høringsuttalelsene, og vurdert uttalelsene og deres relevans opp mot å finne mulige justeringer av prosjektet for å kunne redusere ulempene i fht allmenne hensyn og gjøre prosjektet mer akseptabelt, i hht følgende uttalelser:

— — —

1 – Sogndal Kommune (SK)

Kommunen har både et saksframlegg og en beslutning, men vi forholder oss da kun til beslutningen i formannskapet, som så langt er den gjeldende, inntil beslutningen fra kommunestyret kommer.

Bruk av rein og fornybar energi er eit viktig klimatiltak. Utnytting av vassressursane gir verdiskaping for lokalsamfunnet. Ei samla vurdering er at samfunnsnyttan av småkraftutbyggjillg er større enn ulempene med naturinngrepa utbygginga medfører.

Kommunestyret tilrår at det vert gjeve konsesjon for Skeidsflåten, Mundalselvi, Tverrdalselvi, Tverrdøla, Fardal, Botna og Jakobbakka småkraftverk.

For alle utbyggingane bør konsesjonen verta gjeven på følgjande vilkår:

Anleggsperioden skal leggjast utanom yngleperioden for fuglar og pattedyr.

For Tverrdalselvi småkraftverk bør det setjast flg. tilleggsvilkår:

1. *Det skal gjennomførast tiltak som minimerer problem med gassovermetting og fiskedød.*
2. *Kraftleidning over Bøyaelvi skal om mogleg erstattast med jordkabel.*

For Jakobsbakka småkraftverk bør det setjast flg. tilleggsvilkår:

Kraftstasjonen må flyttast til alternativ plassering synt på høyringsmøte, lenger sør og lenger vekk frå Bøyastølen.

Vi kan bare konstatere at Sogndal kommunen tilrår at prosjektet får konsesjon på å bygge ut slik som omsøkt uten tilleggsvilkår.

2 – Fylkesmannen (FM)

Fylkesmannen kommenterer spesielt på Tverrdøla som følger:

Tverrdøla kraftverk:

Påverknaden på samla oppleving av Fjærland ville vore liten dersom inntaket i staden hadde vore lagt ca. 200 moh der stien til Flatbrehytta kjem bort til Tverrdøla. Slik søknaden er utforma vert påverknaden langt større.

Konklusjon

Tverrdøla kraftverk er planlagt i eit dalføre med spesielt store friluftsinnteresser, men nedre del av Tverrdøla har mindre verdi for landskapet i Fjærland enn fleire av dei andre planlagt utbygde vassdraga i området. På tiltaksstrekninga er Tverrdalen påverka av ras og inngrep, og det kan vere mogleg å miljøtilpasse ei kraftutbygging slik at reguleringa får akseptable konsekvensar for dei allmenne interessene. Vi vil tilrå at inntaket vert flytta ned til om lag kote 200, for å redusere strekninga som vert utbygt og med det flytte inngrepa lenger ned til der dei store reparasjonane/inngrepa etter flaumskredet er gjort. Alternativt til å flytte inntaket meiner vi er å redusere slukevna til 200 % av middelvassføring (1,72 m³/sek). Vidare meiner vi at minstevassføringa om sommaren bør aukast monaleg, t.d. til 2 gonger 5- persentil (dvs. 0,178 m³/s) i eit så utprega turistområde med ein av dei mest sentrale innfallsportane til Jostedalsbreen nasjonalpark frå sør.

FM er åpen for ei utbygging i Tverrdøla, men foreslår visse justeringer av planene som følger:

FM foreslår i følgende avbøtende tiltak for hovedalternativet:

1. Mulig med en miljøtilpasset utbygging for å redusere skade på allmenne interesser
2. Flytte ned inntaket til ca kote 200 moh.
3. Alternativt foreslår FM å redusere slukeevna til 200% tilsvarende 1,72 m³/s.
4. FM mener minstevannføringen om sommeren bør være 2 ganger 5-persentil.

Utbygger har sett på konsekvensene av forslaget til FM er som følger:

- a. Utbygger mener vi har miljøtilpasset utbyggingen ganske godt allerede i det opprinnelige forslaget. Ting kan alltid selvsagt bli mindre synlig, men da mener vi kostnaden med disse miljøtiltakene langt overstiger fordelene.
- b. Ved å flytte ned inntaket fra ca kote 200 moh med samme slukeevne vil effekten bli 3,7 MW og produksjonen 10,5 GWh, og altså bety en reduksjon på 1,1 MW og 3,3 GWh, for å dempe synsinntrykket til anslagsvis 1000 turister på en liten del av elva. Med en kombinert kraft- og sertifikatpris på 50 øre per kWh vil det utgjøre 1650 kroner per turist for å sette dette litt på spissen.
- c. Alternativet til FM som foreslår å redusere slukeevnen til 200% og det vil bety en effekt på 3,56 MW og en middelproduksjon på 12,3 GWh. Det er da mao en langt bedre løsning enn å senke inntaket.
- d. Alternativ løsning med 200 % og med 2 ganger 5-persentil sommer vil bety en middelproduksjon på 11,7 GWh.

Utbygger konstaterer at FM tilrår konsesjon for Tverrdøla med visse forbehold.

3 – Fylkeskommunen (FK)

Fylkeskommunen har som kommunen både et saksframlegg og en beslutning, men vi forholder oss da kun til beslutningen som er den gjeldende.

FK har spesielt for Tverrdøla følgende bemerkninger:

1. Vassforskrifta; tiltaket bør ikke svekke den økologiske statusen.
2. Landskap, friluftsliv og turisme (LFT); Fylkesrådmannen mener tiltaket ikke vil komme i vesentlig konflikt med friluftsliv og reiselivsinteresser. FK mener dog at 5-persentil er riktigere.
3. Kulturminner; Elver, fosser og stryk er et viktig helhetlig landskapsbilde og hvor redusert vannføring vil redusere opplevelsene. Dersom det er viktige kulturminner etter 1537 må planene justeres slik at kulturminnene forblir urørt.
4. Automatisk freda kulturminner; FK sier et potensialet er lite i dette prosjektet, men FK påpeker at det er undersøkelsesplikt som ikke er utført ennå.
5. Samla vurdering;

Fylkesrådmannen meiner at ulempene knytt til det planlagde tiltaket generelt vi bli små. Fylkesrådmannen meiner likevel at det av omsyn til landskap og brukarinteresser bør leggst til grunn ei noko høgare minstevassføring om sommaren enn det som er foreslått, dvs. alminneleg lågvassføring: 26 liter/sek. Minstevassføring om sommaren tilsvarande 5-persentilen, dvs. ca. 90 liter/sek., bør vere eit rimeleg krav.

Konklusjon/tilråding

Fylkesrådmannen gjer framlegg om å rå til konsesjon for Tverrdøla kraftverk. Av omsyn til landskap og brukarinteresser bør minstevassføringa aukast til om lag 90 liter/sek om sommaren.

Utbygger har gått igjennom FK sine bemerkninger og har følgende kommentarer til respektive punkter:

1. Vannkvaliteten på aktuell strekning er sterkt merket av kaldt brevann og uten andre spesielle påvirkninger. Utbygger kan ikke se at planlagt utbygging vil nevneverdig forandre denne statusen.
2. Utbygger er enig i at tiltakene har liten virkning for turistene.
3. Utbygger er heller ikke kjent med at det er kulturminner i dette området.
4. Utbygger vil gjøre en undersøkelse mht automatisk fredede kulturminner før det blir noen byggestart.
5. Som en samlet vurdering for Tverrdøla, mener FK at prosjektet kan gjennomføres med visse tilpasninger som nevnt over. Utbygger kommenterer at en endring av minstevannføring til 5-persentil sommer vil medføre en produksjonstap på nesten 0,4 GWh. I så fall bør også minstevannføringen på vinter bli 5-persentil som er 0,016 l/s.

Utbygger konstaterer at FK tilrår konsesjon for Tverrdøla.

4 – Statens Vegvesen (SV)

SV har følgende kommentarer til søknadene;

1. *Der det vert behov for ny vegtilkomst eller der det vert utvida bruk av eksisterande avkøyrslø, må det søkjast Statens vegvesen om ny avkøyrslø eller utvida bruk av eksisterande avkøyrslø.*
2. *Alle tiltak innanfor byggjegransa til riksvegen, som er 50 meter, må det søkjast om, dette gjeld og massedeponi, riggområder og oppstillingsplassar etc.*
3. *Ei eventuell føring av røyrgate eller kraftleidning langs veg må ikkje komme nærare vegskulder/fylling enn 1 meter, byggjegransa på 50 meter gjeld og her. Ynskjer de likevel å føre leidningar/røyr nærare enn dette eller inn på Statens vegvesen sin eigedom, så må de søkje om dette.*

Vi har gått igjennom SV sine bemerkninger og har følgende kommentarer til respektive punkter:

1. Ja dersom det blir behov for ny eller utvidet bruk vil vi sende en søknad om det.
2. Demningen er langt unna Rv 5 og det blir ikke behov for noen søknad.
3. Rørgata her kommer nær Rv 5 inn mot kraftstasjonen, men den ligger da her på et jorde.

Med dette skulle forholdet til SV være klarlagt og i orden.

5 – Fjærland Bygdeutvalg (FB)

FB fokuserer på følgende tema:

1. FB refererer til Småkraftplan for Fjærland
2. Antall sysselsatte i primærnæringer og viktigheten av å kunne utnytte naturressursene.
3. En styrking av inntektsgrunnlaget vil sikre bygda og attraktiviteten også for turister.

Utbygger har egentlig ingen kommentarer til denne uttalelsen.

6 – Fjærland Reiselivslag (FR)

FR fokuserer på følgende tema:

1. FR påpeker at reiselivet er ei viktig næring i Fjærland og at en generell styrking av landbruket og annen lokal næring også gavner reiselivet.
2. FR påpeker at fotturistene i stor grad også benytter seg av veier i terrenget og at utbyggene slik sett heller vil være til gagn for dette.

Utbygger har egentlig ingen kommentarer til denne uttalelsen annet en at vi også har de samme erfaringene når det gjelder punkt 2.

7 – Ornitologisk Forening avdeling Sogn og Fjordane (OF)

OF er generelt urolige for omfanget av utbyggingene, og klager på at de mener utredningene er for begrenset.

Det er ikke konkrete punkt her som Utbygger kan kommentere annet enn at det er gjort flere undersøkelser av biologisk mangfold og Utbygger mener derfor at dette er mer enn tilstrekkelig utført.

8 – Sogn og Fjordane Turlag (SFT)

SFT har kommet til at under følgende forutsetninger kan de akseptere planene:

1. *Inntaket og øvre del (viktigast) av rørygatetraseen vert laga så lite synleg som mogeleg, at*
2. *Minstevassføringa om sommaren vert auka til 5-persentil sommar, og at*
3. *Turstien på vestsida av elva og vidare til Flatbrehytta ikkje vert direkte påverka*

Utbyggers kommentarer:

1. Vi kan og må lage et meget diskret inntak her og av flere grunner. Vi forstår SFT, men det kommer også en del rasmasser i flommene og det er også fare for nye steinskred. Følgelig ønsker utbygger å sette inn et Coanda- eller Tyrolerinntak. Disse vil da bli sprengt ned i fjellet og lagd som en kanal et godt stykke ut til siden for elva hvor selve inntaksstrukturen både blir lite synlig og hvor den blir beskyttet for nye steinskred.
2. En økning av minstevannføringen fra Alminnelig lavvannføring til en sesongmessig 5-persentil kan være mulig og vil da medføre en reduksjon i middelproduksjonen på rundt 0,3 GWh.
3. Ingen av eksisterende turstier opp til Flatbrehytta vil bli direkte berørt.

Utbygger kan da konstatere at SFT er positiv til Tverrdøla kraftverk med visse tilpasinger.

9 – Naturvernforbundet Sogn og Fjordane (NVF)

NVF har følgende generelle bemerkninger:

1. NVF mener det er viktig å se på de samlede belastningene med 11 utbygginger i Fjærland.
2. NVE hevder at dette er negativt for naturlandskapet som da får konsekvenser for reiselivet og som igjen da får konsekvenser for næringslivet i bygda.
3. NVF har følgende spesielle bemerkninger:

Tverrdøla kraftverk:

Eit kraftverk her og i Supphelledalen vil som tidlegare nemnt vere uheldig ut frå omsynet til såkalla inngrepsfrie område og nærleiken til nasjonalparken ved Jostedalsbreen. Området er mykje vitja av turistar, og her er fleire mykje nytta stiar innover i Supphelledalen og ikkje minst inn Tverrdalen og opp til Jostedalsbreen. Frå dalbotnen og opp Tverrdalen går det først ein traktorveg og vidare ein merkt tursti opp til Flatbrehytta ved brekanten. Denne stien vert mykje nytta av turgåarar som går opp til hytta, og også dei som vil vidare innover Jostedalsbreen. Ei kraftutbygging her vil først og fremst merkast ved vegbygging og bru/dam over elva og då ikkje minst svært redusert minstevassføring langs ein del av elva der turstien/vegen går. Alt dette vil redusere opplevinga av naturlandskapet i dalen trass i at elva er mindre synleg ned mot den planlagde kraftstasjonen. Vi vil såleis meine at ei kraftbygging i Tverrdøla har så mange uheldige konsekvensar at søknaden må avvistast.

Utbygger har følgende kommentarer til de generelle punktene:

1. Siden denne Sogndalspakken ble sendt ut på en felles høring fra NVE har jo den samlede belastningen kommet langt mer frem enn en bit for bit utbygging som det ellers argumenteres mot. De 5 første kraftverkene som det allerede er gitt konsesjon til, men som ennå ikke er bygget, blir derfor også vurdert inn i dette totalbildet. Utbygger konstaterer at NVF faktisk aksepterer en utbygging av Skeidsflåten, men de ønsker en større minstevannføring.
2. Dette er kommentert over og vi henviser til Fjærland Reiselivslag sine egne uttalelser som konkluderer motsatt, og vi mener de nok ser dette klarest som har den beste oversikten.
3. Vi er uenige med NVF i dette og viser her til SFT og FM sin høringsuttalelse og våre kommentarer til prosjektet. Vi mener at prosjektet kan bygges uten de langskapsmessige forstyrrelsene som NVF påpeker. Når det gjelder dagens situasjon er det allerede en traktorvei langsetter elva opp mot inntaket.

Utbygger kan konstatere at NVF er negative til Tverrdøla kraftverk.

10 – Ivar Supphellen (IS)

IS opplyser følgende:

Gjev med dette melding om gnr.158/2 sin rett til vatningsvatn frå Tverrdøla (Tverrdalselvi) i Supphelledalen. Viser til rettsbok for Midtre Sogn Jordskifterett, saknr. 1/80.

Utbygger kan her bare kommenter:

Vann til vanning erkjennes og kan enten pumpes ut fra selve kraftverket, eller hentes på annen måte. Utbygger vil sørge for at IS også etter en utbygging har tilgang på vann til vanning.

Utbygger oppfatter også denne som positiv, men han vil bare presisere retten til vannuttak

11 – Per Christian Liseter (PCL)

PCL har stort sett kommentert sitt og gårdens forhold til utbyggingen noe vi støtter opp under.

PCL er en grunneier og han er positiv til en utbygging.

Utbygger kan da generelt se følgende avbøtende tiltak:

- Kraftkabelen graves ned frem til eksisterende nettverk.
- Det settes opp fuglekasser på utbyggingsstrekningen.

Utbygger har noen generelle kommentarer som følger:

- a) Utbygger ønsker å henvise oppmerksomheten til denne småkraftplanen for Fjærland hvor det påpekes at alle potensialene skal vurderes og håndteres likt uansett når de måtte komme i tid. Dvs. at selv om det er gitt 5 konsesjoner allerede, så skal det ikke trekke ned for de potensialene som er til behandling nå.
- b) Utbygger understreker at det er kommet inn høringsuttalelser fra lokale aktører i f.a. Fjærland Bygdelag og Fjærland Reiselivslag, som kjenner godt til lokale forhold og som støtter fullt og helt opp om en utbygging med klare argumenter.
- c) I dagens samfunn hvor FN sitt klimapanel akkurat kom ut med en meget sterk advarsel om klimagassutslippene og temperaturøkningen på kloden, blir dette spørsmålet rimelig enkelt. Disse hypotetiske verdiene oppveier i dette lyset på langt nær fordelene med ren fornybar energi.
- d) Det er flere som har kommentert at Fossekallen vil bli skadelidende, men for det første den er ikke rødlistet, men snarere livskraftig (LC). I tillegg vil vannføringen når det er lite vann, som det vises bekymring rundt, forbli den samme opp til noe over 5-persentilen både sommer og vinter, og følgelig mener utbygger at dette ikke er noe moment. Som et eventuelt avbøtende tiltak kan det også settes opp fuglekasser.

Vi oppsummere som følger:

1. Sogndal kommune Positive uten forbehold
2. Fylkesmannen Positive, men ønsker mer minstevann
3. Fylkeskommunen Positive, med forslag til litt økt minstevannføring,
4. Statens vegvesen..... Positive, men må evt søke om veirett og nærhet til vei
5. Fjærland Bygdeutvalg, Positive, mener det er nødvendig for økonomien i bygda
6. Fjærland Reiselivslag, Positive, mener det gagner reiselivsbransjen
7. Ornitologisk forening Negative, frarår utbygging pga påstand om dårlig utredning
8. Sogn og Fjordane Turlag, Positive, og de sier dette er lite kontroversielt
9. Naturvernforbundet, Negative, men vil ha økt minstevannføring
10. Ivar Supphellen, Positiv,
11. Per Christian Liseter, Positiv,

Dersom det skulle bli behov for mer informasjon eller andre spørsmål, vennligst ta kontakt.

Vennlig hilsen

På vegne av Tyngdekraft as

Einar Sofienlund,
Norsk Kraft as
Seniorrådgiver